Programowanie logiczne w Prologu

matma6 (tech. Michał Gabor)

21 stycznia 2013 r.

Co to jest Prolog

Fakty

- Francja, rok 1972
- Alain Colmerauer i Philippe Roussel
- Programowanie w logice (PROgrammation en LOGique)

Implementacje

Istnieje wiele implementacji Prologu.

- SWI-Prolog
- YAP
- GNU Prolog
- SICStus Prolog
- Visual Prolog
- ...

SWI-Prolog

Używam SWI-Prolog.
Cechy:

- LGPL/GPL
- CLP
- XPCE
- Serwer WWW
- Doskonała dokumentacja
- ...

Instalacja

Arch Linux posiada SWI-Prolog w AURze (np. `yaourt -S swi-prolog`)

Debian ma SWI-Prolog w repozytorium (np. `sudo apt-get install swi-prolog`)

MacOS X paczka jest do pobrania ze strony `http://swi-prolog.org/`

Windows paczka jest do pobrania ze strony `http://swi-prolog.org/`

W GNU/Linuksie pojawia się wtedy polecenie `swipl`.

Paradygmat logiczny

Imperatywnie wykonujemy instrukcje

Funkcyjnie obliczamy wartość funkcji

Logicznie pytamy o relacje

Funkcja a relacja

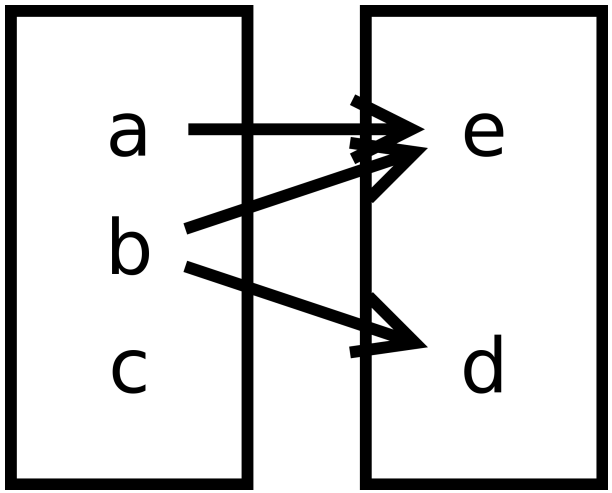

Funkcja a relacja

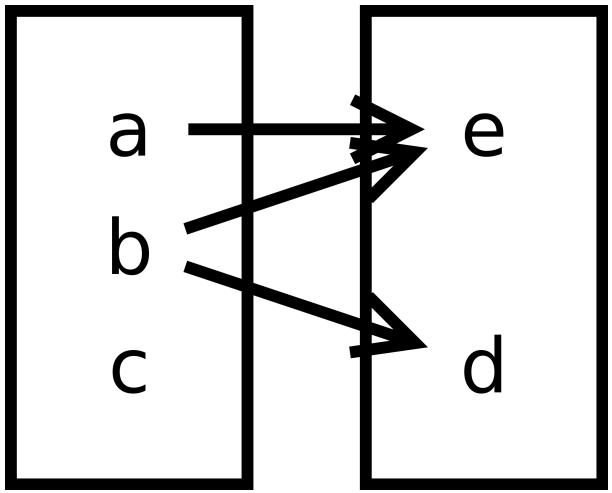

Relacja ρ to nie funkcja:

Funkcja a relacja

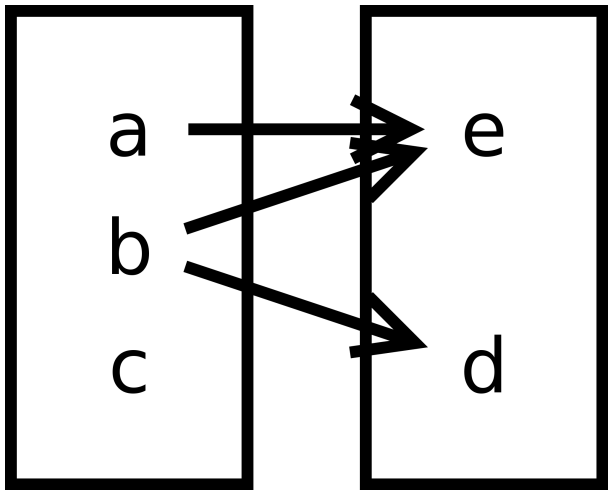

Relacja ρ to nie funkcja:

$\rho(a) = e$ ok...

Funkcja a relacja

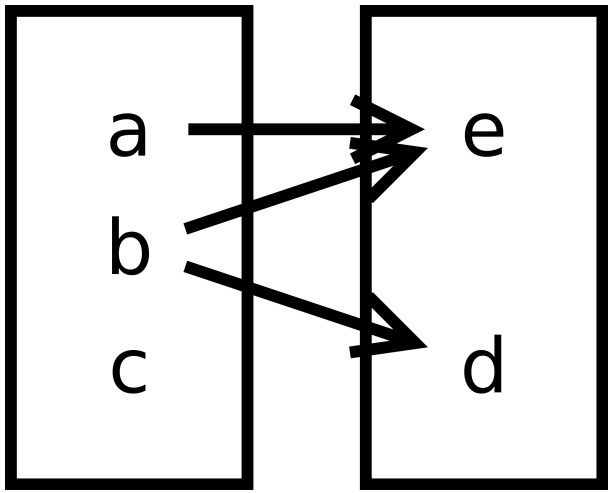

Relacja ρ to nie funkcja:

$\rho(a) = e$ ok...

$\rho(b) = ?$ dwie wartości

Funkcja a relacja

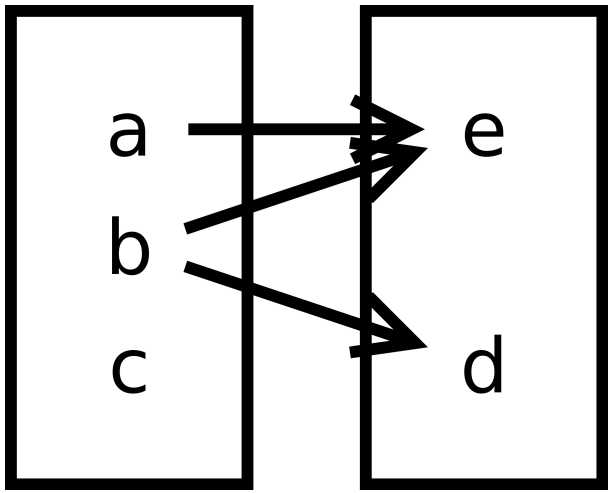

Relacja ρ to nie funkcja:

$\rho(a) = e$ ok...

$\rho(b) = ?$ dwie wartości

$\rho(c) = ?$ brak wartości

W Prologu

```
ro(a, e).
ro(b, e).
ro(b, d).
```

Czas na przykład z życia - sinus :)

```
lubi(kasia, koty).
lubi(kasia, psy).
lubi(jan, slodycze).
lubi(jan, koty).
```

Podstawy

Komentarze, atomy i zmienne

Komentarz zaczyna się od %.
Atom zaczyna się z małej litery.
Zmienna zaczyna się z dużej litery.

```
%atomy
jan
kot
pies

%Zmienne
Lista
X
N1
ODP
```

Źródło to nie REPL

Źródło to baza faktów!

```
lubi(kasia, koty).
lubi(kasia, psy).
lubi(jan, slodycze).
lubi(jan, koty).
```

REPL służy do zadawania pytań!

```
lubi(jan, koty).
lubi(jan, Co).
lubi(X, Y).
```

Zarówno fakty, jak i pytania kończymy kropką.

Zmienne

Prolog ma zmienne jednokrotnego przypisania:

```
?- X = a.
X = a.

?- X = a, X = b.
false.

?- X = Y, X = 2.
X = Y, Y = 2.
```

Zmienne związane i wolne

Jeśli zmienna ma wartość to jest związana (ang. grounded).
Zmienne mogące przyjąć różne wartości to zmienne wolne.

```
?- X = 2, ground(X).
X = 2.

?- X = 2, ground(Y).
false.
```

Dopasowanie do wzorca

Prolog wszędzie automatycznie dopasowuje się do wzorca.

```
?- X = (a, b).
X = (a, b).

?- (X, Y) = (a, b).
X = a,
Y = b.

?- [_|T] = [a,b,c].
T = [b, c].
```

_ to wieloznacznik
[X|Y] to podział listy na głowę i ogon (OCamlowe H::T)

Zmienne a dane

W Prologu zmienna może być częścią danej.

```
?- (a, X) = (Y, b).
X = b,
Y = a.

?- length(X, 3).
X = [_G1106, _G1109, _G1112].

?- append([a, b, c], X, Y).
Y = [a, b, c | X].
```

2+2 to nie 4

Prolog nie dokonuje ewaluacji automatycznie.
2+2 to wyrażenie
4 to liczba
Wyrażenie nie jest liczbą.
Żeby coś policzyć, używamy is.

```
?- X = 2+2.
X = 2+2.

?- X is 2+2.
X = 4.
```

Długość listy

Myśl logicznie!

Długość listy pustej to 0.
Długość listy niepustej to długość ogona + 1.

inaczej

Długość niepustej listy to N + 1 wtedy, gdy długość ogona to N.

```
dl([], 0).

dl([_|T], N1) :-
    dl(T, N),
    N1 is N+1.
```

Długość listy

Składnia reguły

wniosek :- warunki.
Warunki oddzielamy przecinkiem (oraz)

```
dl([], 0).

dl([_|T], N1) :-
    dl(T, N),
    N1 is N+1.
```

Długość listy

Zagadka

Co jest nie tak z tym kodem?

```
dl([], 0).

dl([_|T], N1) :-
    dl(T, N),
    N1 is N+1.
```

Długość listy

Zagadka

Co jest nie tak z tym kodem?

Nie ma rekursji ogonowej.

```
dl([], 0).

dl([_|T], N1) :-
    dl(T, N),
    N1 is N+1.
```

Wersja optymalna z rekursją ogonową

```
%dlugosc listy z rekursja ogonowa

dl(L, W) :-
        dl(L, 0, W).

%       V-- tu jest akumulator
dl([], X, X).
dl([_|T], X, W) :-
        X1 is X + 1,
        dl(T, X1, W).
```

Czas na coś ciekawego

```
polacz([], X, X).
polacz([H|T], X, [H|W]) :-
        polacz(T, X, W).
```

Pytamy o relacje
A co Prolog na to?

```
?- polacz(X, Y, [a,b,c]).
```

Rozwidlanie

W programach imperatywnych i funkcyjnych program „idzie” jedną ścieżką.
W Prologu tworzone są równoległe ścieżki.

Ciekawe przykłady

Listy różnicowe

Definicja

Lista różnicowa to lista z odjętym ogonem.

```
[a, b, c, d] - [d]
[a, b, c | X] - X
```

1. Prolog nie ewaluuje, więc nie muszę definiować tego odejmowania
2. Mam daną listę [a, b, c], ale nie wiem, jaki ogon odejmę - zmienna częścią danej(!)
3. Te listy daje się (zwykle) łączyć w czasie stałym(!)

Łączenie w czasie stałym

Lista różnicowa to lista z odjętym ogonem.

```
polacz(X–Y, Y–Z, X–Z).
```

Oto CAŁA implementacja.
Prolog cechuje bardzo zwięzły zapis.

Programy „samouczące się”

Ciąg Fibonacciego - z definicji

```
fib1(0, 0).
fib1(1, 1).
fib1(N, X) :-
        N > 1,
        N1 is N-1,
        N2 is N-2,
        fib1(N1, X1),
        fib1(N2, X2),
        X is X1+X2.
```

Ciąg Fibonacciego - z definicji

```
fib1(0, 0).
fib1(1, 1).
fib1(N, X) :-
        N > 1,
        N1 is N-1,
        N2 is N-2,
        fib1(N1, X1),
        fib1(N2, X2),
        X is X1+X2.
```

Nieefektywne :(

Ciąg Fibonacciego - zapamiętajmy wynik

```
:- dynamic fib/2. %bo chce dodawac nowe fakty

fib(0, 0).
fib(1, 1).
fib(N, X) :-
        N > 1,
        N1 is N-1,
        N2 is N-2,
        fib(N1, X1),
        fib(N2, X2),
        X is X1+X2,
        !,                          %jedyny sluszny wynik
        asserta(fib(N, X)). %zapamietaj go
```

Zagadki

Opis

Zagadka pochodzi z „Jaki jest tytuł tej książki?” autorstwa Raymonda Smullyana

Wszyscy mieszkańcy pewnej wyspy są albo rycerzami (ludźmi, którzy nigdy nie kłamią) albo łotrami (ludźmi, którzy kłamią zawsze).

Wędrując po tej wyspie spotykamy trzech tubylców:

Zadaliśmy osobie A pytanie czy jest łotrem czy rycerzem ale ten odpowiedział niewyraźnie i nie zrozumieliśmy jego odpowiedzi.

Pytamy się osobę B co odpowiedział A. B odpowiada nam, że A powiedział o sobie, że jest łotrem.

Słysząc to C mówi: ”Nie wierz B! To B jest łotrem!”.

Kim są B i C?

Kod

Kod autorstwa dra Przemysława Kobylańskiego

```
rycerz(rycerz).
lotr(lotr).

powiedzial(rycerz, Zdanie) :-
        call(Zdanie).
powiedzial(lotr, Zdanie) :-
        \+ Zdanie. %\+ to negacja
```

Pytanie

Pytamy się osobę B co odpowiedział A. B odpowiada nam, że A powiedział o sobie, że jest łotrem.
Słysząc to C mówi: "Nie wierz B! To B jest łotrem!".

```
?- powiedzial(B, powiedzial(A, lotr(A))),
powiedzial(C, lotr(B)).
```

```
B = lotr ,
C = rycerz .
```

Więzy

Czym są więzy

Za pomocą więzów można zapisywać ograniczenia, np.

- A jest pomiędzy 0 i 9
- A i B są różne

Przykłady podane za dokumentacją SWI-Prologu

SEND + MORE = MONEY

$$\begin{array}{r} \mathrm{SEND} \\ +\ \mathrm{MORE} \\ \hline \mathrm{MONEY} \end{array}$$

SEND + MORE = MONEY

Pytanie:

```
?- puzzle(X + Y = Z), label(X).

:- use_module(library(clpfd)).

puzzle([S,E,N,D] + [M,O,R,E] = [M,O,N,E,Y]) :-
        Vars = [S,E,N,D,M,O,R,Y],
        Vars ins 0..9,
        all_different(Vars),
                  S*1000 + E*100 + N*10 + D +
                  M*1000 + O*100 + R*10 + E #=
       M*10000 + O*1000 + N*100 + E*10 + Y,
       M #\= 0, S #\= 0.
```

Sudoku

```
:- use_module(library(clpfd)).
sudoku(Rows) :-
        length(Rows, 9), maplist(length_(9), Rows),
        append(Rows, Vs), Vs ins 1..9,
        maplist(all_distinct, Rows),
        transpose(Rows, Columns),
        maplist(all_distinct, Columns),
        Rows = [A,B,C,D,E,F,G,H,I],
        blocks(A,B,C),blocks(D,E,F),blocks(G,H,I).
length_(L, Ls) :- length(Ls, L).
blocks([], [], []).
blocks([A,B,C|Bs1], [D,E,F|Bs2], [G,H,I|Bs3]) :-
        all_distinct([A,B,C,D,E,F,G,H,I]),
        blocks(Bs1, Bs2, Bs3).
```

Sudoku - konkretna zagadka

```
:- [sudoku].

problem(1, [[_,_,_,_,_,_,_,_,_],
            [_,_,_,_,_,_,3,_,8,5],
            [_,_,1,_,2,_,_,_,_],
            [_,_,_,_,5,_,7,_,_,_],
            [_,_,4,_,_,_,1,_,_],
            [_,9,_,_,_,_,_,_,_],
            [5,_,_,_,_,_,_,_,7,3],
            [_,_,2,_,1,_,_,_,_],
            [_,_,_,_,4,_,_,_,9]]).
```

Sudoku - rozwiązanie

```
?- problem(1, Rows), sudoku(Rows),
   maplist(writeln, Rows).
[9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1]
[2, 4, 6, 1, 7, 3, 9, 8, 5]
[3, 5, 1, 9, 2, 8, 7, 4, 6]
[1, 2, 8, 5, 3, 7, 6, 9, 4]
[6, 3, 4, 8, 9, 2, 1, 5, 7]
[7, 9, 5, 4, 6, 1, 8, 3, 2]
[5, 1, 9, 2, 8, 6, 4, 7, 3]
[4, 7, 2, 3, 1, 9, 5, 6, 8]
[8, 6, 3, 7, 4, 5, 2, 1, 9]
Rows = [[9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2|...], ... , [...|..
```

Funkcje anonimowe

Funkcje anonimowe

```
substAB(\(X -> Y, P), X -> Y) :-
        call(P).
subst(F, D) :-
        copy_term(F, Klon),
        substAB(Klon, D).
```

Surgunt

Funkcje anonimowe

```
F = (X -> Y -> do(Z is X+Y) -> Z)

subst([2,3], F, R)

subst([1], F, Incr)
%Incr = (Y -> do(Z is 1+Y) -> Z)
```

Funkcje anonimowe - kod 1/2

```
substAB(L, do(P) -> Cont, R) :-
        nonvar(P),
        call(P),
        substAB(L, Cont, R).
substAB([], X -> Y, X -> Y) :-
        var(X).
substAB([], X, X) :-
        X \= do(_),
        X \= (do(_) -> _).
substAB([X|Xs], X -> Cont, R) :-
        substAB(Xs, Cont, R).
```

Funkcje anonimowe - kod 2/2

```
subst(V, E, R) :-
        copy_term(E, Ce),
        substAB(V, Ce, R).
```

Predykaty anonimowe

```
%zamiast pisac
length_(X, L) :- length(L, X).
?- length(Rows, 3), maplist(length_(3), Rows).

%mozemy napisac:
%anonPred(kod, interfejs, argument)
anonPred(length(L, 3), [L], List)

maplist(anonPred(length(L, 3), [L]), Rows)

%zatem dla kazdego wiersza:
anonPred(length(L, 3), [L], Row)
```

Predykaty anonimowe - kod

```
anonPred(Gp, Gd, Cx) :-
        copy_term([Gp|Gd], [Cp, Cx]),
        call(Cp).
anonPred(Gp, Gd, Cx, Cy) :-
        copy_term([Gp|Gd], [Cp, Cx, Cy]),
        call(Cp).
anonPred(Gp, Gd, Cx, Cy, Cz) :-
        copy_term([Gp|Gd], [Cp, Cx, Cy, Cz]),
        call(Cp).
```

Składanie

```
%zamiast pisac
p1(Input, X1),
p2(Arg, X1, X2),
p3(X2, Output)

%piszemy
compose(Input, [p1, p2(Arg), p3], Output)
```

Składanie - kod

```
compose(X, [], X).
compose(X, [P|Ps], Z) :-
        call(P, X, Y),
        compose(Y, Ps, Z).
```

Więcej informacji

- E. Gatnar, K. Stąpor, *Prolog, język sztucznej inteligencji*, PLJ, Warszawa 1991, ISBN: 83-85190-63-5
- W. F. Clocksin, C. S. Mellish, *Prolog, programowanie*, Helion, Gliwice 2003, ISBN: 83-7197-918-5
- Jan Wielemaker, *SWI-Prolog Reference Manual 6.2.6*, `http://www.swi-prolog.org/download/stable/doc/SWI-Prolog-6.2.6.pdf`

Dziękuję za uwagę.
Czas na pytania.

matma6 (tech. Michał Gabor)
matma6.net
matma6@matma6.net